

14.12.2023

**NAISIIN KOHDISTUVAN VÄKIVALLAN JA PERHEVÄKIVALLAN TORJUNNAN TOIMIKUNTA,
PÖYTÄKIRJA 5/2023****Aika** TO 14.12.2023 klo 9:00-12:00**Paikka** Teams

Osallistajat (X) Päivi Sillanaukee, STM (pj.)
(X) Jari Keinänen, STM (vpj.)
(X) Elina Kervinen, THL (sihteeri)

Jäsen:

(X) Marjatta Hiekka, UM
(X) Minna Piispa, OM
(X) Arto Hietanen, SM
(X) Piia Pekola, VM
(X) Anssi Pirttijärvi, OKM
(X) Varpu Taarna, TEM
(X) Minna Viuhko, STM
(X) Pekka Heikkinen, POHA
( ) Jaakko Lindfors, OPH
(X) Minna Malviniemi, Valvira
(X) Elisa Niklander, THL
(X) Maria Salenius, Kuntaliitto
(X) Pekka Hänninen, Tilastokeskus
( ) Peter Levlin, VKST
(X) Venla Roth, ihmiskauppa/VN
(X) Tiina Muukkonen, Jäty

Varajäsen:

( ) Janne Leskinen, UM
(X) Elina Ruuskanen, OM
( ) Heidi Kankainen, SM
( ) Outi Luoma-aho, VM
( ) Kirsi Alila, OKM
( ) Anna Bruun, TEM
( ) Marjo Malja, STM
( ) Måns Enqvist, POHA
(X) Anne Kolehmainen, OPH
( ) Kirsi Santama, Valvira
( ) Suvi Nipuli, THL
(X) Tarja Tenkula, Kuntaliitto
(X) Marjut Pietiläinen, Tilastokeskus
(X) Pia Mäenpää, VKST
( ) Aino Pennanen, OM
( ) Sanna Leppäjoki-Tiistola, Jäty

Pysyvät asiantuntijat:

( ) Mari McAteer, Tasa-arvovaltuutetun toimisto
(X) Leena Leikas, Ihmisoikeuskeskus
(X) Marjo Rantala, Yhdenvertaisuusvaltuutetun toimisto
( ) Päivi Yli-Pietilä, STM/tasa-arvovoyksikkö

Erikseen kutsutut asiantuntijat:

( ) Jenni Krogell, THL

Pöytäkirja

1 Kokouksen avaus ja esityslistan hyväksyminen

Puheenjohtaja Päivi Sillanaukee avasi kokouksen. Esityslista hyväksyttiin.

2 Edellisen kokouksen pöytäkirjan tarkastaminen

Edellisen kokouksen pöytäkirja (26.10.2023) on lähetetty toimikunnalle kokouskutsun mukana. Pöytäkirja hyväksyttiin.

3 Valmistautuminen GREVION maavierailuun ja NAPERen näkemysten yhteensovittaminen (Marjatta Hiekka / UM ja NAPERen jäsenet)

Marjatta Hiekka ulkoministeriöstä (UM) alusti GREVION maavierailuun valmistautumisesta ja kertoi vierailun alustavasta aikataulusta. GREVIO vierailee Suomessa 15.1.-19.1.2024 välisenä aikana. UM koordinoi GREVION tapaamiset valtionhallinnon kanssa ja valmistelee valtuuskunnan nimeämistä vierailua varten. GREVION vierailu alkaa 15.1.2024 maavierailun virallisella avaamisella ja yleiskeskustelulla ministeriöiden edustajien kanssa. GREVIO tapaa NAPER-toimikunnan 15.1.2024. Vierailu päättyy 19.1.2024 iltapäivällä järjestettävään tapaamiseen ministeriöiden edustajien kanssa, jossa GREVION edustajat kertovat maavierailun huomioistaan, mukaan lukien alustavasti Suomelle annettavaksi tulevista suosituksista tai ainakin niiden aiheista. Lisäksi GREVIOlla on erillisiä tapaamisia eri ministeriöiden (OM, STM, SM, OKM ja TEM) ja Tilastokeskuksen edustajien kanssa sekä vierailu Lahteen. Hiekka painotti, että NAPER on tärkeä valmistautua GREVION kuulemiseen ja yhteensovittaa näkemykset viesteistä, mitä GREVIOlle on hyvä viedä.

Elina Kervinen kertoi NAPERen työvaliokunnan valmistelemista viesteistä GREVIOlle. Työvaliokunta hahmotteli viestejä mm. Istanbulin sopimuksen artikla 10 mukaisen koordinaation toimivuudesta, hyvistä käytännöistä ja haasteista, sekä NAPERen kehittämistoiminnasta. Työvaliokunta piti tärkeänä valmistautua kuvaamaan Istanbulin sopimuksen toimeenpanon edistymistä ja saavutuksia GREVION vuoden 2019 arviointiraportin jälkeen sekä vastaamaan osapuolten komitean kesällä 2023 antamiin suosituksiin Suomelle.

NAPERen jäseniä oli pyydetty perehtymään viesteihin etukäteen oman hallinnonalansa näkökulmasta ja aihe herätti vilkasta keskustelua. Tärkeimpänä huomiona tuli usealta taholta esiin tarve keskustella enemmän substanssista ja muodostaa NAPERen yhteinen näkemys naisiin kohdistuvan väkivallan ja perheväkivallan vastaisen työn suurimmista haasteista, ja siten pidemmän aikavälin tavoitteista Istanbulin sopimuksen toimeenpanemiseksi. Keskustelussa nousi esiin kiinnostus vahvistaa ja kehittää NAPERen toimintaa. NAPERea kannustettiin pohtimaan vielä kriittisemmin sitä, mitä vielä pitäisi tehdä toimeenpanon edistämiseksi, ja myös siltä osin valmistautua GREVION kuulemiseen. Keskustelussa nostettiin esiin myös, että NAPER ei ole onnistunut tehtävässään Istanbulin sopimuksen 11 artiklassa tarkoitetun tietojen kokoamisen yhteensovittamisessa sekä tuloksien tarkastelussa ja niistä tiedottamisessa. Myös JÄTYn edustajan osallistumista GREVION kuulemiseen osana NAPERen valtuuskuntaa ehdotettiin.

Elina Kervinen kertoi, että työvaliokunnassa oli käyty keskustelua myös väkivallan vastaisen työn haasteista ja siitä, mitä sopimuksen toimeenpano vielä edellyttää. Tämä tärkeä keskustelu pitää käydä NAPERissa, ja on hyvä kytkeä seuraavan toimeenpanosuunnitelman valmisteluun. Kervinen sanoi ottavansa mielellään kommentteja ja kehittämisideoita vastaan pohjapaperiin vielä ennen GREVION vierailua.

NAPER hyväksyi nykyisen pohjapaperin, jota täydennetään ja puheenjohtaja Päivi Sillanaukee pyysi lähettämään mahdolliset kommentit kirjallisena NAPERen pääsihteerille Elina Kerviselle tulevan viikon aikana ennen joululomia,

ja viimeistään tammikuun alussa. Lisäksi päätettiin, että JÄTYn edustaja osallistuu GREVION kuulemiseen osana NAPEn valtuuskuntaa.

4 Eduskunnan joululahjarahojen käyttö

Elina Kervinen muistutti, että eduskunta on antanut 300 000 euroa joululahjarahaa Istanbulin sopimuksen toimeenpanoa varten (ks. liite). Joululahjarahat tulee käyttää vuosien 2023 ja 2024 aikana. NAPE on jo aiemmin hyväksynyt neljä esitystä (yht. 190 000 euroa). Siten joululahjarahaa on vielä käytettäväksi 110 000 euroa. Työvaliokunta puoltaa kahta uutta esitystä. Ensimmäisessä on kyse STM:n, OM:n, SM:n ja OKM:n hallinnonalat kattavasta poikkihallinnollisesta selvityksestä siitä, miten yliopistoissa ja ammattikorkeakouluissa koulutetaan lähisuhdeväkivallasta ja siihen puuttumisesta huomioiden väkivallan sukupuolistunut luonne (toimenpide 1.5., 1.7. ja 4.7.; rahoituspyyntö 30 000 euroa). Toinen esitys koskee kansalaisjärjestöjen GREVION raportin käännöskulujen korvaamista (rahoituspyyntö 2 000 euroa). Tämä pyyntö ei suoraan liity Istanbulin sopimuksen toimeenpanosuunnitelman toimeenpanoon, mutta tukee laajemmin sopimuksen toimeenpanoa (artikla 9). NAPE hyväksyi molemmat esitykset. Siten joululahjarahaa jäi vielä käytettäväksi 78 000 euroa.

Lisäksi Minna Viuhko mainitsi muista esityksistä, jotka eivät ole edenneet. Näistä viimeisin oli Tilastokeskuksen esitys, joka liittyi Sukupuolistunut väkivalta ja lähisuhdeväkivalta Suomessa 2021 -tutkimuksen jatkoanalyysiin ja raportointiin (toimenpide 4.7.; rahoituspyyntö 80 000e). Työvaliokunta ei puoltanut esitystä sellaisenaan, mutta kannusti Tilastokeskusta tarkentamaan esitystään ja hakemaan uudelleen. SM:n ja Migrin osalta keskustelut ovat päättyneet, sillä he ilmoittivat, että heidän ei ole tällä hetkellä mahdollista toteuttaa selvitystä perheväkivaltaan liittyvistä oleskelulupahakemuksista ja ulkomaalaislain (UlkL 54.7 §) nojalla myönnettyistä oleskeluluvista sekä lain soveltamisesta käytännössä (toimenpide 3.4.). THL:n esitys väkivallan kokijoille tarkoitettu oppaasta jätettiin pöydälle jo aiemmin, sillä vastaavia materiaaleja on jo olemassa (toimenpide 2.1. ja 2.3.).

5 Istanbulin sopimuksen toimeenpanosuunnitelman seurannan tulokset

Elina Kervinen kertoi Istanbulin sopimuksen toimeenpanosuunnitelman ensimmäisen seurantakierroksen tuloksista (ks. liite). Seuranta osoittaa, että toimeenpano on pitkälti käynnissä ja liikennevaloin tarkasteltuna, iso osa toimenpiteistä on keltaisella, osa jo vihreällä. Vain kolme toimenpidettä on punaisella, eli ne eivät ole vielä käynnistyneet. Nämä toimenpiteet ovat 2.4., 3.1. ja 3.4. Vastuutahoilla on pyrkimys edistää kahta ensimmäistä, mutta toimenpide 3.4. jää näillä näkymin toteuttamatta. Lisäksi Kervinen nosti esiin neljä toimenpidettä (1.2., 3.6., 4.5. ja 4.7.), joissa NAPE on vastuutahona ja joista olisi hyvä keskustella lisää NAPEssa.

Kervinen kertoi myös seurannan jatkoaikataulusta. Koontitaulukko seurannan tuloksista jaetaan NAPelle tammikuussa 2024. NAPEn 1/2024 kokouksessa helmikuussa jokainen hallinnonala esittelee toimeenpanon edistymistä omalta osaltaan. Helmi-maaliskuussa 2024 järjestetään seurantapalaverit niiden toimenpiteiden osalta, jotka eivät ole edenneet kunnolla. Tämän seurantakierroksen jälkeen seurantatietoa kerätään jatkossa 12 kuukauden välein.

Kervinen kertoi myös alustavista suunnitelmista toimeenpanoon liittyen seuraavalle kahdelle vuodelle. Vuonna 2024 aloitetaan seuraavan, järjestyksessään kolmannen Istanbulin sopimuksen toimeenpanosuunnitelman valmistelu. GREVION arviointiraportti julkaistaan marraskuussa 2024, ja huomioidaan toimeenpanosuunnitelman valmistelussa, joka on aktiivisesti käynnissä vuonna 2025. Samana vuonna toteutetaan myös ulkopuolinen arviointi nykyisestä toimeenpanosuunnitelmasta (vuodet 2022–2025). Vuoden 2025 lopulla olisi hyvä mahdollisuus järjestää Istanbulin sopimuksen 10-vuotis juhlaseminaari, jossa voitaisiin käsitellä sopimuksen kansallista toimeenpanoa 10 vuoden ajalta ja julkistaa kolmas toimeenpanosuunnitelma. Seminaari voitaisiin järjestää yhteistyössä Euroopan neuvoston kanssa. Tämä tosin vaatisi ylimääräisen henkilöresurssin.

Puheenjohtaja Päivi Sillanaukee ehdotti, että joululahjarahoja voitaisiin käyttää tähän tarkoitukseen. EU:n uusi sukupuolistuneen väkivallan vastaisen työn verkosto nostettiin myös esiin mahdollisena yhteistyötahona seminaarin osalta. Lisäksi Tasa-arvopäivien teemaksi ehdotettiin naisiin kohdistuvaa väkivaltaa kyseisenä vuotena.

6 Vuoden 2024 toiminnan suunnittelu

Elina Kervinen esitteli NAPEn alustavia suunnitelmia vuodelle 2024 (ks. liite). Vuonna 2024 NAPEn toiminnan kehittämistä jatketaan, ja NAPElle järjestetään normaalien viiden kokouksen lisäksi mm. kehittämispäivä tätä tarkoitusta varten. Kokousaikataulu vahvistetaan pian, mutta kokoukset on suunniteltu pidettävän helmi-, huhti- ja kesäkuussa sekä syys- ja marras- tai joulukuussa 2024. Kervinen ehdotti, että NAPEn ensi vuoden painopistealueeksi valittaisiin sukupuolisensitiivisyyden ja intersektionaalisuuden vahvistaminen kansallisessa väkivallan ehkäisytyössä. Kervinen esitteli myös kokousaiheita ensi vuodelle. Osa aiheista on sellaisia, joita ei ole ehditty käsitellä tänä vuonna, ja ne olisivat siirtymässä ensi vuodelle. Osa taas liittyy toimeenpanosuunnitelman seurantaan ja arviointiin, mikä on osa NAPEn perustyötä, ja mitä olisi hyvä käsitellä säännöllisesti NAPEn kokouksissa. Kervinen lähettää NAPEn vuoden 2023 toimintakertomuksen ja vuoden 2024 toiminta- ja viestintäsuunnitelman kommentteille NAPEn jäsenille tammikuussa.

7 JÄTYn kuulumiset

Tiina Muukkonen kertoi JÄTYn edellisen kokouksen kuulumiset.

- Edellinen JÄTYn kokous järjestettiin Kuntaliitossa, keskustelua mm. järjestöjen yhteisraportista GREVIOLLE, johon on osallistunut 24 järjestöä, Amnesty jättää oman lausunnon GREVIOLLE
- Keskustelua herätti myös valtion raportti GREVIOLLE ja kriittisten arviointien puuttuminen raportista, esim. suhteessa suostumusperustaiseen seksuaalirikoslainsäädäntöön
- 10 järjestöä oli vastannut NAPEn kyselyyn järjestöille toimeenpanosuunnitelman toimeenpanon edistämisestä
- Järjestöjen rahoitus herätti myös keskustelua ja Muukkonen nosti esiin esimerkinomaisesti, kun rahoitetaan lähisuhdeväkivallan vastaista työtä, niin tulisi edellyttää Istanbulin sopimuksen noudattamista ja tämä tulisi huomioida jo rahoituksen myöntökriteereissä

8 Ajankohtaiset asiat

Kokouksessa ei ollut ajankohtaisia asioita.

9 Muut asiat

NAPEn seuraava kokous 1/2024 järjestetään maanantaina 12.2.2024 klo 9–12.

10 Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja Päivi Sillanaukee kiitti osallistujia kokouksesta ja päätti kokouksen.

Päivi Sillanaukee
toimikunnan puheenjohtaja

JAKELU

Toimikunnan jäsenet ja varajäsenet
Pysyvät asiantuntijat
Erikseen kutsutut asiantuntijat